

BESLUT/SKRIVELSE/FÖRELÄGGANDE/MEDDELANDE

Datum:

Diarienummer: VON2025.0144-2

Handläggare: Hanna Dagberg

Remissvar betänkande Stärkt patientsäkerhet genom rätt kompetens

Vård- och omsorgsnämnden ställer sig bakom förslagen om stärkt fortbildning och tydligare ansvar. Samtidigt vill nämnden betona behovet av:

Förtydligt ansvar för fortbildning – ett förslag som kräver resurser

Vi stödjer förslaget att i lag förtydliga vårdgivarens ansvar att systematiskt identifiera utbildningsbehov och ge personalen möjlighet till regelbunden fortbildning. Att detta ansvar kopplas till kravet på god vård och ska dokumenteras i patientsäkerhetsberättelsen är en reform som ger ett stärkt och nödvändigt mandat i det systematiska kvalitetsarbetet. Förslaget att detta ska omfatta all hälso- och sjukvårdspersonal, inte enbart legitimerade yrken, är avgörande.

Dock delar vi inte utredningens bedömning kring att förslaget skulle vara kostnadsneutralt. Ett skärpt lagkrav utan öronmärkta resurser riskerar att bli verkningslöst. Ett reellt genomförande är förenat med kostnader för planering, inköp av utbildning samt för bemanning under personalens frånvaro. För att detta förslag ska få genomslag måste det kombineras med ett nationellt ekonomiskt stöd som möjliggör för landets kommuner och regioner att möta de skärpta kraven.

Vårdprofessionslyftet

Vi stödjer förslaget om att ett "Vårdprofessionslyft" utreds vidare. Denna modell, med utbildningsanställningar där staten tar ett större finansiellt ansvar, adresserar de grundläggande hinder som kommuner idag står inför när det gäller vidareutbildning av legitimerad personal.

BESLUT/SKRIVELSE/FÖRELÄGGANDE/MEDDELANDE

Datum: 2025-10-31 Diarienummer: VON2025.0144-2 Handläggare: Hanna Daggberg

Ett Vårdprofessionslyft skulle skapa en hållbar och långsiktig struktur för strategisk kompetensförsörjning som möter vårdens faktiska behov och stärker patientsäkerheten. Detta är den viktigaste strategiska frågan i betänkandet för att säkra den framtida kompetensen i den kommunala vården.

Specialistkompetens

Avancerad Specialistsjuksköterska (AVS) – Kräver nationell reglering Vi delar utredningens syn på AVS-rollens potential, inte minst inom den kommunala hälso- och sjukvården. Däremot anser vi att förslaget om en oreglerad modell baserad på uppdragsutbildningar är otillräcklig och riskerar att skapa en ojämlik och fragmenterad kompetensnivå över landet. För att garantera patientsäkerheten och säkerställa en jämlik, hög vårdkvalitet är det avgörande att AVS-rollen blir nationellt reglerad, med en skyddad specialistbeteckning och en enhetlig utbildningsstruktur.

Vi instämmer med den behovsbild som arbetsgivare förmedlat gällande specialistundersköterskor. För att möta framtidens vårdbehov och säkerställa kvaliteten i det patientnära arbetet ser vi ett behov av specialistinriktningar såsom geriatrik, demensvård, palliativ vård och psykiatri. Utbildning till specialistundersköterska bör ingå i vårdprofessionslyftet.

Vi välkomnar förslaget om skyddad yrkestitel för medicinska fotterapeuter. Inom den kommunala vården ser vi dagligen de allvarliga konsekvenser felbehandlade fötter kan få. Att yrket idag är oreglerat är en patientsäkerhetsrisk, och en skyddad titel är en kvalitetssäkring som skapar trygghet för den enskilde.

Balans: specialistspår och korta, riktade insatser

Specialistutbildningar behövs där avancerad kompetens krävs. Men ensidigt fokus på dessa riskerar långa ledtider, bemanningsproblem och utebliven vardagsnytta. Korta, riktade utbildningar är flexibla, snabba, kan handplockas utifrån behov och kan upprepas. All kompetensutveckling ska inte ske vid lärosäten. Slutsats: en balanserad

mix av nationella specialistutbildningar och vardagsnära kompetensutveckling, att specialistutbildning används där avancerad kompetens är motiverad.

Synpunkter på genomförande – Konkreta verktyg för nationellt stöd

För att fortbildningssatsningarna ska bli träffsäkra och leda till verklig nytta vill vi betona vikten av ett konkret nationellt stöd till **arbetsgivarna**. Fokus måste ligga på den anställdes faktiska förmåga att tillämpa kunskap, inte enbart på antalet utbildningstimmar. För att uppnå detta föreslår vi:

- Inrätta en nationell kunskapsbank: Staten bör skapa en digital plattform, liknande "Yrkesresan", med kvalitetssäkrade och valbara kurser som kan anpassas efter lokala behov. Viktigt att kurserna inte bara är teori utan integrerar verktyg för reflektion, diskussion och praktik. Detta skulle minska administrationen för varje enskild vårdgivare, säkerställa kvalitet och skapa en mer likvärdig kompetensutveckling över landet.
- **Utveckla digitala verktyg för uppföljning:** För att det skärpta dokumentationskravet inte ska leda till ökad administration måste nationellt stöd även innefatta utveckling av enkla och digitala verktyg för planering och uppföljning.
- **Stärk arbetsplatslärandet:** Mycket av den mest effektiva kompetensutvecklingen sker i det dagliga arbetet. Nationella satsningar måste därför även stödja och skapa strukturer för arbetsplatsnära lärande med interaktiva, kliniknära moment som innehåller upprepning, återkoppling, handledning och reflektion.
- Det är viktigt att skilja mellan utbildning och kompetens. Fokus bör ligga på kompetens, förmåga att utföra. För detta behövs kompetensmål som innehåller målbeskrivningar för färdigheter (inte enbart kunskap), samt verktyg för bedömning.

BESLUT/SKRIVELSE/FÖRELÄGGANDE/MEDDELANDE

Datum: 2025-10-31 Diarienummer: VON2025.0144-2 Handläggare: Hanna Daggberg

Sammanfattande slutsats

Betänkandet pekar ut en nödvändig och efterlängtd riktning för svensk hälso- och sjukvård. För att reformerna ska lyckas fullt ut och leda till en varaktigt stärkt patientsäkerhet krävs dock:

1. Nationell finansiering för det lagstadgade fortbildningsansvaret.
2. Nationell reglering av AVS-rollen för en jämlik och säker vård.
3. Ett skyndsamt vidare arbete med förslaget om ett Vårdprofessionslyft.
4. Nationell kunskapsbank för kvalitetssäkrad fortbildning.
5. Digitala uppföljningsverktyg integrerade i befintliga system.
6. Stöd för systematisk behovsanalys/Kompetenskartläggning (gemensamma verktyg).
7. Balans mellan specialistspår och korta riktade insatser.

Genom att kombinera dessa delar kan vi säkerställa att kompetensutvecklingen blir träffsäker, jämlik och patientsäkerhetsdrivande.